

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 De speciebus huius peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

peccare consistit in velle bonitatem veram, vel apparentem, ut rationem malitiam, quod solum conuenit voluntati auctoris a Deo: ideo non sequitur, quod Deus possit vel se sub ea ratione, quae potest voluntas creaturae.

¶ Secundum autem argumentum deficit primo, quia ponit malum integrum, quod implicat duo contradictoria. Desinit enim seipsum apud philosophiam. Ponit enim odium Dei, vel obiectum praeuisionis actum volendi, esse tantum malum. Obiectum enim positum in solo intellectu, & in solo esse obiectiuo voluntatis, impossibile est quod sit tantum malum, quoniam oportet includere sub abstractum actum, verbi gratia. In proposito, Odium Dei praesentatum voluntati includit in se actum voluntatis, qui est odium & deformitatem ratione indebitae materiae, scilicet Dei. Cum voluntas in hoc peccatum fertur, actus ille conceptus, & eius deformitas exercetur. Vnde hic argumentum fallit non dicitur quando inter odium Dei in actu concepto, seu signato, & in actu exercito. Vtrumque enim significat malum, quod impossibile est esse integrum. Et propterea prima sequela nulla est: quoniam absque errore odium Dei habet rationem alicuius boni. Nec hoc est in obiecto ex actu voluntatis in exercitio, sed ex se in seipso ante omnem actum exercitum. Secundo deficit, quia ponit in intellectu actum prius naturaliter, si voluntas fertur in obiectu secundum apparentem, & non existentem bonitatem. In

virtute siquidem huius ultima sequela fundari videtur. Iam autem in primo libro de peccato angelorum tractatur, & in secundo libro in proprio loco ostensum est, quod peccatum non contingit nisi voluntas feratur in

sapientia. Vñ peccatum in Patre dicitur esse, quando peccatur ex iustitiam, vel misericordiam, ad infidelitatem pertinet: sed per desperationem aliquis reicit diuinam misericordiam: per praesumptionem autem, diuinam iustitiam. ergo unum quodque eorum potius est species infidelitatis, quam peccati in Spiritum sanctum.

¶ 2. Pra. Impenitentia videtur respicere peccatum praeteritum, ob finitio autem peccati futurum: sed praeteritum, vel futurum non diuersificat speciem uirtutis, vel vitij, secundum. n. eandem fidem, qua credimus Christum natum, antiqui crediderunt cum nasciturum. ergo obstinatio, & impenitentia non debent poni duae species peccati in Spiritum sanctum.

¶ 3. Pra. Gratia, & ueritas per Iesum Christum facta est, ut haberetur Iohannes. ergo uidetur quod impugnatio ueritatis agnitae, & inuidentia fratris gratiae magis pertineat ab blasphemiam in Filium, quam ad blasphemiam in Spiritum sanctum.

¶ 4. Pra. Bernardus dicit in li. de dispensat. & prece. quod nolle obedire, est resistere Spiritui sancto. Glo. etiam dicit leuit. 7. quod simulata penitentia est blasphemiam in Spiritum sanctum. Schisma etiam uidetur directe opponi Spiritui sancto, per quem Ecclesia unitur: & ita uidetur, quod non sufficeret tradantur species peccati in Spiritum sanctum.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit in li. de Fide ad Petrum, quod illi, qui desperant de indulgentia peccatorum, uel qui sine meritis de misericordia Dei praesumunt, peccant in Spiritum sanctum. Et in Enchiridion dicit, quod qui in obstinatione mentis die claudit extremum, reus est peccati in Spiritum sanctum. Et in lib. de 7. Verbis Domini dicit, quod impenitentia est peccatum in Spiritum sanctum. Et in li. de sermone Domini in morte dicit, quod inuidiae facibus fraternitatem impugnare est peccatum in Spiritum sanctum. Et in li. de unico baptismo dicit, quod ueritate contentum, aut circa fratres malignus est, quibus ueritas reuelatur, aut circa Deum ingratus, cuius inspiratione Ecclesia instruitur: & sic uidetur quod peccet in Spiritum sanctum.

RESPON. Dicendum, quod si modo quod peccatum in Spiritum sanctum tertio modo accipitur, conuenienter praedictae species assignantur, quod distinguunt si in remotiore, uel contentiore coram, per quae potest homo ab electione peccati impediri: quae quod esset uel ex parte diuini iudicii, uel ex parte donorum ipsius, uel et ex parte ipsius peccati. Auertitur. n. homo ab electione

bonum, uel apparatus bonum. Et quod cum hoc fiat, quod intellectum non oportet prius naturaliter errare. Sed ex hoc ipso defectus intellectus error est quodammodo, quod uolens non utitur intellectu ad regulandum actum uolendi, quem exercet. Deficit tertio, quia articulum Parisiensem ponit contra veram doctrinam Philosophi. in se primo Ethici. ad quem tamen articulum alias diximus, scilicet in secundo libro. quae. 77. art. 2.

¶ In responsione ad primum eiusdem articuli. peripice, quod responso consistit in hoc, quod sicut omne fidelis opus pium, potest dici confessio, ita omne peccatum cordis, oris, & operis potest dici blasphemiam: ac per hoc multitudo peccatorum, quae ex certa malitia possunt committi, non obstat, quin peccare ex certa malitia sit blasphemiam, quoniam omnia illa blasphemiae facte operis sunt.

¶ Super quaest. decimam. quarta. articulum secundum.

IN articulo secundo simul cum responsione ad ultimum primum articuli nota, quod cum dicitur, peccatum in Spiritum sanctum esse speciale genus peccati, & continere sub se sex species, quae in littera declarantur, non intelligo quod sit proprie genus unum diuisum in has species, quoniam differentiae constitutivae illarum specierum non sunt eiusdem generis, ut patet discurrendo, sed intelligo, quod sit unum speciale genus, hoc est, commune ad certas, & non ad omnes peccatorum species se extendens. Hoc enim sufficit litterae ponenti differentiam inter peccatum in Spiritum sanctum, quando est generalis conditio, aut circumstantia cuiusque peccati, & quod est speciale peccatum commune, ut genus ad multas species.

¶ In eodem articulo. in responsione ad primum, ad ueritas desperationem non consistere

Parum ante medium li.

Cap. 3. per unum solum ante finem tom. 3. Enchirid. c. 82. to 3.

Li. de Verbo dom. sermo. 11. 2. meto. 10. Li. 1. de sermo. dom. in monte. c. 44. paulo a prima c. 10. 4.

ARTICVLVS II.

Utrum conuenienter assignantur sex species peccati in Spiritum sanctum scilicet de desperatione, praesumptio &c.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur quod inconuenienter assignentur sex species peccati in Spiritum sanctum. I. de desperatione, praesumptio, impenitentia, obstinatio, impugnatio ueritatis agnitae, & inuidentia fratris gratiae, quas species ponit Magister. 43. dif. 2. lib. sententiarum. Negare. n. diuinam

stere in non credere: sed in continere misericordiam. Et simile est de praesumptione in respectu iustitiae. Et in tractatu de spe inferius de hoc tractabitur.

In responsione ad secundum, dubium occurrit ex eo, quod licet turpido actus, & paritas boni in actu peccati formaliter distinguatur, non sunt tamen obiecta peccatorum, quae penes ea distingui dicuntur. Impenitentiae, & obstinationis: quonia impenitentiae obiectum abiectionis est penitentiae, & obstinationis obiectum est ma- lum, in quo quis intendit persistere.

Ad hoc dicitur y quod satis fuit auctori ponere quaedam diuersas rationes formales, quibus haec distinguuntur peccata, nec oportuit ponere cuiusque proprium obiectum formale. Et ratio est, quia hic non tractatur de istis peccatis absolute, sed ut sint peccata in Spiritum sanctum, ut sic autem constituuntur per contemptum retrahentium a peccato. Et propterea fecerunt diuersitate formalem retrahentium a peccato, assignata est differentia horum. Nec tamen huiusmodi distinctio longe sunt ab obiectis, quoniam impenitentiae materia si eadem est eam materia penitentiae, quia circa idem contraria sunt, turpido actus est. Penitentia n. turpitudinem detestatur actus peccati. Obstinationis quoque intendens persistere in malo, intendit proculdubio in paritate, & breuitate boni delectabilis i actu peccati persistere.

Ad primum ergo dicendum, quod peccatum desperationis, uel praesumptionis non consistit in hoc, quod Dei iustitia, uel misericordia non credatur, sed in hoc, quod contemnitur.

Ad II. dicendum, quod obstinatio, & impenitentia non solum differunt secundum praeteritum, & futurum, sed secundum quaedam formales rationes ex diuersa consideratione eorum, quae in peccato considerari possunt, ut * dictum est.

Ad III. dicendum, quod gratiam, & ueritatem Christi fecit per dona Spiritus sancti, quae hominibus dedit.

Ad IIII. dicendum, quod nolle obedire, pertinet ad oblationem, simulatio penitentiae ad impenitentiam.

peccati ex consideratione diuini iudicii, quod habet iustitiam cum misericordia: & p. sp. quae consistit ex consideratione misericordiae remittentis peccata, & praemiantis bona: & haec tollitur per desperationem. Et iterum per timorem, qui consurgit ex consideratione diuinae iustitiae punientis peccata: & hic tollitur per praesumptionem, dum. s. aliquis praesumit se gloriam posse adipisci sine meritis, uel ueniam sine penitentia. Do- na autem Dei, quibus retrahimur a peccato, sunt duo, quorum unum est agnitio ueritatis, contra quod ponitur impugnatio ueritatis agnitae, dum. s. aliquis ueritatem fidei agnitam impugnat, ut licetius peccet. Aliud est auxilium interioris gratiae, contra quod ponitur inuidentia fraternae gratiae, dum. s. aliquis non solum inuidet personae fratris, sed et inuidet gratiae Dei crescenti in mundo. Ex parte uero peccati duo sunt, quae hominem a peccato retrahere possunt, quorum unum est inordinatio, & turpido actus, cuius consideratio inducere solet in hominem penitentiam de peccato commisso. Et contra hoc ponitur impenitentia, non quidem eo modo, quo dicitur permanere in peccato usque ad mortem, sicut supra impenitentia accipiebatur (sic. n. non esset speciale peccatum, sed quaedam peccati circumstantia) sed accipitur hic impenitentia, secundum quod importat propositum non penitendi. Aliud autem est paruitas, & breuitas boni, quod quis in peccato agit, secundum illud Rom. 6. Quae ergo fructum habuisti tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Cuius consideratio inducere solet hominem ad hoc, quod uoluntas in peccato non firmet: & hoc tollit per obstinationem, quae. s. homo firmat suum propositum in hoc, quod peccato inhareat. Et de his duobus dicitur Hier. 8. Nullus est qui agat penitentiam super peccato suo, dicens: Quid feci? quantum ad primum. Omnes conuersi sunt ad cursum, quasi equus impetu uadens ad praedium, quantum ad secundum.

Ad primum ergo dicendum, quod peccatum desperationis, uel praesumptionis non consistit in hoc, quod Dei iustitia, uel misericordia non credatur, sed in hoc, quod contemnitur.

Ad II. dicendum, quod obstinatio, & impenitentia non solum differunt secundum praeteritum, & futurum, sed secundum quaedam formales rationes ex diuersa consideratione eorum, quae in peccato considerari possunt, ut * dictum est.

Ad III. dicendum, quod gratiam, & ueritatem Christi fecit per dona Spiritus sancti, quae hominibus dedit.

Ad IIII. dicendum, quod nolle obedire, pertinet ad oblationem, simulatio penitentiae ad impenitentiam.

tiam, schisma ad inuidentiam gratiae membra Ecclesiae uniantur.

ARTICULVS III.

Primum peccatum in Spiritum sanctum si irremissibile.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod peccatum in Spiritum sanctum non sit irremissibile. Dicitur enim * Aug. in li. de uerbis Domini. De nullo desperandum est, quando patientia Domini ad penitentiam adducit: sed si aliquid peccatum esset irremissibile, esset de aliquo peccatore desperandum. Ergo peccatum in Spiritum sanctum non est irremissibile.

¶ 2. Præ. Nullum peccatum remittitur, nisi per hoc, quod anima sanatur a Deo: sed omnipotenti medico nullus insanabilis languor occurrit, sicut dicitur in glossa super illud Psalmi, Qui sanat omnes infirmitates tuas: ergo peccatum in Spiritum sanctum non est irremissibile.

¶ 3. Præ. Liberum arbitrium se habet ad bonum & ad malum: sed quod durat status uicque potest aliquis a quacunque uirtute excidere, cum et angelus de caelo exciderit. Vnde dicitur Iob. 4. In angelis suis requirit prauitatem, quantum magis qui habitant domos luteas; ergo pari ratione potest aliquis a quocumque peccato ad statum iustitiae redire: ergo peccatum in Spiritum sanctum non est irremissibile.

Respondetur ad hoc, quod dicitur Math. 12. Qui dixerit uerbum contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc saeculo, neque in futuro. Et * Aug. dicit in li. de sermo. Dom. in monte, quod fata est labes huius peccati, quod humilitatem deprecandi subire non potest.

Respondetur. Dicendum, quod secundum diuersas acceptiones peccati, peccatum in Spiritum sanctum diuersimode irremissibile dicitur. Si enim dicitur in Spiritum sanctum finalis impenitentia, irremissibile, quia nullo modo remittitur, in quo homo perseverat in peccato mortali, in quo homo perseverat in peccato, quod in hac uita non remittitur per penitentiam, etiam in futuro dimittitur. Secundum autem duas acceptiones dicitur irremissibile, non modo remittatur, sed quia quantum est de peccato, quantum non remittatur. Et hoc dupliciter: quantum ad penam. Qui enim ex ignorantia peccat, minorem penam meretur, ex certa malitia peccat, non habet aliquam remissionem: unde eius pena minuatur, si militer et peccat in Filium hominis, eius diuinitate peccata, potest habere aliquam excusationem propter carnem, quia in eo aspicietur, & sic minor peccatur: sed qui ipsam diuinitatem blasphematur, irremissibile dicitur, quia diabolus attribuens, nullam remissionem habet, unde eius pena diminetur. Et expositione Chryl. Hoc peccatum in dicitur